

Fándli és aranygyűrű

Új általános iskola épül a Csongrádi sugárút melletti lakóközvetben. Tizenhat tanterem, szép tágas tornaterem és más helyiségek teszik majd kényelmessé és korszerűvé is a tanulókat és tanítókat leendő birodalmát. Bár előregyártott panelekből szerelték össze az épület nagy részét, a kőművesmesterekre mégis szükség van, hiszen a közfalakat és egyéb tennivalókat hagyományos módon kell elvégezni, elkészíteni. Ennél az iskolánál dolgozik Maronák Pál kőműves is, aki huszonöt évvel ezelőtt adta le munkakönyvét a DÉLEP irodájában, s most a vasárnapi építőknapjára ünnepségen aranygyűrűvel jutalmazták hűségét, szorgalmát.

— Elismerik a jó munkát és a hűséget, hiszen nem sokan viselik a vállalat emberei közül ezt a gyűrűt — mondja nyugodtan Maronák Pál. — A törzsgárdatagok megbecsülést éreznek, s nem is elsősorban a pénz miatt, hanem azért, mert gondolkodnak azokról, akik régóta itt húzzák a munkát.

— Hogyan került a vállallathoz?

— Annak elég hosszú története van. Bár tősgyökeres szegedi vagyok, de amikor elvégeztem az általános iskolát, itt, a városban nem tudtam munkalehetőséget találni, ezért a budapesti gyárépítőkhöz szerződtem le kőműves tanulóként, ott is szabadultam, s amikor alkalom adódott, hazatértem. Testvéreim is kőművesek, s amikor még iskolás gyerek voltam, gyakran elmentem hozzájuk az építkezésekre és segítettem, meg is szerettem már akkor a mesterséget, s nem is gondolkodtam azon, hogy valami más munkát, szakmát válasszak magamnak.

— Merre dolgozott és milyen épületeket készítették tanuló korában?

— A közelben kezdtük, a vásárhelyi mérleggyárat mi építettük, majd a kecskeméti üzemek következtek, azután pedig Dunaiújvárosban a koksizólóm. Ez országos „hatáskörű” vállalat volt, mentünk egyik helyről a másikra. Megmondom őszintén, nemigen szerettem a vándoréletet. A testvérem intézte idehaza a DÉLEP-nél a fővelételeket, s éppen huszonöt esztendője sikerült is belépnem. Különben itt volt akkor a vállalatnál az apám, a bátyám és az öcsém is. Édesapám nem volt szakmunkás, mindig segédmunkáskodott valahol, előbb a kertészeknél dolgozott, majd pékségekben, aztán pedig itt, a kőműveseknél. Volt úgy, hogy együtt munkálkodtunk a testvéreimmel, az apáknak meg a segédmunkás volt mellettünk. Innen is ment az öreg nyugdíjba.

— S itt, Szegeden huszonöt évvel ezelőtt milyen munkájuk volt?

— Zömmel tatarozásokat, javításokat, emeletráépítéseket végeztünk. Aztán kezdődött a nagy hajrá, amikor az újszegedi lakónegyedben sorakoztattuk az épületeket, majd a tarjánai következett, s most az északi városrész. En az utóbbi esztendőben csak iskolákat és óvodákat építtek, illetve ilyen munkáknál dolgozom a brigáddal együtt. Sok a kisebb-nagyobb pótlás, javítás, illesztések összepasszítása, közfalak, vakolások, simítások, ahogyan a cigány is mondta, nem elég csak vakolni, el is kell azt simítani. Kiváló vakoló — és simítógépekkel természetesen.

— Szavaiból kitűnik, hogy Ön még univerzális kőművesmester. Viszont a mai, egyre gyorsuló világban az építőiparban is részére bontották a munkafolyamatokat, szakosodtak a különféle részfeladatok. Hogyan vélekedik erről?

— Szerintem nagy előnyei vannak a szakosodásnak, mert csak úgy igaz az, hogy

aki állandóan egy munkafolyamatot végez, mondjuk mindig csak csempéket rak a falra, előbb utóbb lepiálja azokat, akik csak néha-néha csempéznek. Persze egyoldalú ismereteket ad a szakosodás. Szerencsére mi még itt vagyunk a szakmában, akik mindent tudunk, ami egy építkezésen szükséges. Higgye el, amikor az öreg házakat javítottuk, akkor tanultunk igazán sokat, a párkányoktól, a kéményekig, a díszítőelemektől a különféle burkolatokig mindent meg kellett csinálnunk.

— Milyen szempontok szerint értékeli a brigádokat?

— Az elvégzett munka mennyisége, minősége szerint és a magatartás alapján. Nincs italozás, kidolgozzuk a nyolc órát, nem hiányzunk igazolatlanul. Jó megértés van a brigádunkban, társadalmi munkát is végzünk, éppen most az újszegedi általános iskolában dolgoztunk vasárnap is, tíztíz órát ajánlottunk föl.

— Ne haragudjon, hogy megemlítem, de sokan elégedetlenek az építőmunkásokkal, rengeteg apró hibát találnak az új lakók, ami végül is nem zárja ki, hogy a lakást használni lehessen, de megkeseríti az emberek szíjait. Nem lehetne megszüntetni ezeket a hibákat?

— Véleményem szerint csak elméletileg lehetséges úgy fölépíteni egy házat, hogy azon később semmit se kelljen igazítani, a gyakorlatban ilyen nincsen, régen se volt, s aligha érjük meg azt az időt, hogy hiba nélkül legyen. Ez csak úgy képzeltető el, ha évekig senki be se tenné a lábát az épületbe, de az építmény, ha nem használják, legalább úgy megy tönkre, mintha használnák, sőt még annál is jobban. Azt viszont elismerem, hogy kevesebb hibával igen is lehet építkezni, de azt is megmondom, milyen föltételekkel. Először is nyugodt tempóval, nagyobb becsülettel, tisztességgel, s a munkavezetőknek, csoportvezetőknek jobban az emberek körmére kellene nézni. Magamnak is építettem Új-

szegeden egy háromszobás családi házat, azon is kellett később itt-ott passzítani, javítani néhány dolgon.

— Elégedett-e eddigi életével?

— Végeredményben még nem vagyok idős, most tapasztalom a negyvennyolcadikat. Nős vagyok, három nagygyermek van, kettő már dolgozik, a nagyobb tisztviselő, a középső kereskedősegéd, a kisebb elvégezte a nyolcadikát, és az is kereskedőnek készül. A feleségem a fémiparban készít odahaza kis alkatrészeket, rendes munkaviszonnyal és 1500–2000 forint a keresete, magam általában elérem a havi négyezret. Tehát elégedetnek érzem az életemet, szeretem a mesterségemet, soha nem kívántam más szakmát és más munkahelyet sem. Úgy vagyunk mi a vállalatnál, mint a házastársak, néha vitatkozunk is egymással, de becsüljük és szeretjük is egymást, választól soha nem beszélünk, de a viszonyunk fordított, mi öregsünk, a vállalat pedig fiatalodik. Szabad időben a kertben piszموگok, olykor elmegyek maszkolni, jó az a kis melles is, nézzük a tévét, sétálgatunk, s egy hetet arra is kisközlünk, hogy elmenjünk az ország más tájaira nyaralni.

Azt mondta búcsúzáskor Maronák Pál, alig hiszi el, hogy ily gyorsan elillant az a negyedszázad, melyet a DÉLEP-nél töltött. Csak akkor sejlik föl előtte valami, amikor sétálgat a városban, és mindenütt fölűnik egy-egy épület, városnegyed, gyár, intézet, iskola, üzlet, üszómedence, szálloda, amelyet azóta építettek, amióta ő is az építőmunkások sorában végzi a dolgát. Olyan gyönyörű munka ez, amelyhez fogható alig van, újat és marandót teremteni önmagunknak és utódainknak. Gondolom az az aranygyűrű csak jelkép, hiszen annyi karát és olyan nemesfém nincs a világon, amelynek az ellenértéke versenyezhetne az emberi hűséggel, szorgalommal, alkotó tevékenységgel.

Gazdag István

Nívódíj építészeknek

A Csongrád megyei Tanács Tervező Vállalat pályázatot hirdetett dolgozói számára az 1978. évi nívódíj és az „év legjobb dokumentációja” cím elnyerésére. A díjakat Gulyás Antal, a Csongrád megyei tanács vb építési és közlekedési osztályának vezetője adta át a vállalat Tiszsa Gyöngye étteremben tartott építők napi ünnepségén.

Nívódíj 1978 elnevezésű emléklapokat s pénzt jutalmat kapott — magasépítési kategóriában — N. Juhász Márta építész, Nagy Gáspár statikus-tervező, Madár Márton építész, Rohács László építész munkatárs és Boló Pál belsőépítész. A mélyépítési kategóriában Korom György közműtervező, Selmeczy Ernő gépésztérvező és Balázs László elektromos tervező vehette át az emléklapokat és a pénzt jutalmat.

Az 1978. év legjobb dokumentációja címet, s az elismeréssel járó pénzt jutalmat a magasépítési kategóriában Novák István építész, Szántó László építész munkatárs, Szekeres Mihály belsőépítész, Kucsora Sándor statikus tervező, Selmeczy Ernő gépésztérvező, Balázs László elektromos tervező, Almásy András közműtervező, Koréh Zoltán organizátor; városépítési

kategóriában: Kiss Lajos településtervező, dr. Bálint Tamásné közműtervező, Fekete Zoltán kerttervező; egyéb kategóriában: Kopasz Ferenc gépésztérvező, Mészáros István gépésztérvező munkatárs, Bihary László építésztervező, Tóth P. József statikus tervező, Volosinovszki Miklós elektromos tervező és Dobó István mélyépítési tervező.

Kölcsönös építésügyi tájékoztatás

Az építésügyi tájékoztatás, a nemzetközi építésügyi tudományos-műszaki információs rendszer áttekintésével folytatta munkáját csütörtökön a KGST építésügyi állandó bizottságának budapesti ülése. Ezt a témakört illusztrálja a tagországok tájékoztatási anyagából összeállított közös kiállítás, amelyet csütörtökön nyitott meg Szabó János építésügyi és városfejlesztési államtitkár. A 23 tabló és számos kiadvány, dokumentum mutatja be az építésügyi tájékoztatásnak a KGST-országok közötti szervezeti rendszerét, a tájé-

Kiváló pedagógusok

A ságváritelepi általános iskola igazgatóhelyettese — tavaly óta. Azelőtt a Hámán Kató iskolában tanított testnevelést és városi alsó tagozatos szakfelügyelő volt. Hét évig látogatta a fél város (16 iskola) alsó tagozatos osztályait; éppen abban az időszakban, amikor kísérlet kísérletért, egyik reformkövető a másikat. Nemcsak az új tanterv próbája volt ez az időszak, hanem kísérleti szakaszában tartott az iskolától (egész napos iskola néven is emlegettük), a tantárgycsoportos oktatás, az elsősök évisméltései megkezdését célzó, osztályozás nélküli oktatás.

Hogy mi minden járul a szakfelügyelőre, amikor az iskola a reformok korszakát éli — fölörölni is nehéz. A látogatásokon, utaztatásokon kívül a rengeteg értekezlet (tapasztalatszerző és -átadó, értékelő, útbaigazító stb.), a pedagógusok továbbképzésének irányítása, a mindezzel együttjáró adminisztráció. És akkor még nem beszélhetünk a papíron nem is rögzíthető, ezertéle formában adott személyes segítségnyújtásról, az erre fordított időről és energiáról.

A mintaszerűen tiszta, barátságos küllemű, modern iskolában, Ságváritelepen „átmeneti évet” töltött, bár ismerősök közé került, hiszen szakvezetőként ide is gyakran látogatott. A munkakörrel mégis ismerkednie kellett. Szóken és mosolygósan néz

föl az íróasztalt elborító papírok közül, a tekintete amolyan „tanítónő”; nem tola-kodó, hanem megértésre kész kíváncsiság, bizalomkeltő nyíltság van benne. Az az ember érzése, a kisdíák, akire így néz, kedvet kap rá, hogy elmesélje neki, mit főzött anyuka otthon és mekkora kutyát látott tegnap az utcán.

„Szerencsém van. Mindig jó együttműködésben, bénító feszültségektől mentes légkörben dolgozhattam. Nehéz az emberekkel bántani, általában; de úgy vélem, aki a kisemberek megismerésében tapasztalatokat gyűjtött, annak könnyebb a felnőttekkel is. Sokat adok az emberi kapcsolatokra; minthogy mindenki van valami jó, értékes, elsősorban ezt igyekszem fölfedezni, gyerekeknél és felnőtteknél egyaránt. Nem én találtam ki, de megbizonyosodtam annak igazságáról, hogy ha némileg nagyobb beleélő-képességgel rendelkeznek az emberek, mások problémáikhoz úgy közelítenek, mi lenne, ha én lennék ilyen helyzetben — sok konfliktust elkerülhetnék. A gyerekek nevelésében még fontosabb, hogy sose feledkezzen meg az ember mindarról, amit egy Usinszkij-mondással szeretek összefoglalni: ugyanaz a tűz, ami a vajat megolvasztja, a tojást megkeményíti. Nincsenek egyedül üdvözítő nevelői módszerek. Az éppen hatáson persze rettentő nehéz

megtalálni és alkalmazni, hiszen a megismerés nemcsak jó szándék kérdése. Tapasztalat, gondolkodás, intuitív hajlam, a nyílt viszony megteremtésének képessége, sok-sok idő kell hozzá. Leginakább az utóbbi hiányzik, hiszen a mi pályánkon jórészt nők dolgoznak, ezer más gondjukkal, időrabló foglaltságaikkal. Mindazonáltal: a verbéli pedagógus sohasem mond le a tanítvány megismerésének igényéről.”

Igaz lehet; talán így, ezért lesz a pedagógus: kiváló.

Pálmai Miklós

Azt sem tudtam, hol keressem, ugyanis a Hámán Kató iskola igazgatója. A jó hírű intézmény épülete pedig két éve üres. És bármely pillanatban összedőlhet. Ezért költözött az alsó tagozat a főiskolai 2. számú gyakorlóba, a felsősök — az igazgatóval együtt — a Béke utcai iskolába. A Dobó utcai épület udvarában még álló, nem is tudom, minek nevezzem helyiségekben az első négy osztály napközijét rendezték be. Délelőttönként ott vannak a gyerekek, mindig délután járnak iskolába. Az 5–8. osztályosok váltva — és nincs ebedjük. Gyálarétről (8,5 kilométer), Hattyastelepről, Alsóvárosból utaznak a Belvárosba, hol délelőtt, hol délután csatangolnak a Bartók téren, a Honvéd téren, kívül hova megy a busz.

Hogy bírják? Nehezen. Fogynak a gyerekek, a szülők a körülményekre hivatkozva más iskolákba viszik őket. Pedig... ebben az iskolában a méltánytalan viszonyok között is folytatják az összes akadémiai kísérletet, kipróbálják az 1985-ben, 90-ben bevezetendő tanterveket. Valamennyi A osztály kísérleti osztály és orosztározatos. Minden biznnyal el-

sősorban ez tartja össze a tantestületet, amelynek tagjai évente 5–8 alkalommal találkoznak. A város oktatás-technikai eszközökkel legjobban felszerelt iskolája — volt. Az alapeszközöket elköltöztették, használják, a többi, a pedagógusok rop-pant munkájával készült többség — hatalmas ládákba zárva csöndesen enyészik.

Az igazgató az iskola- és munkaszervezés egyik legkiválóbb tehetsége a városban. Volt is mire használnia szerzett képességét, nemcsak ebben az áldatlan helyzetben — egész pályáján. A szegedi egyetem (magyar szak) és egyéves bugacmonostori tanárkodás után a szegedi tanítóképzőben dolgozott, míg nem ezt megszüntették. Ságváritelepre, az éppen elkészült, vadonatúj iskola élére került. Ezt jól szervezett, jól ellátott, hangulatos oktatóhelyé varázsolta, aztán átmént a Hámán iskolába, ugyancsak igazgatónak és kerületi tanulmányi felügyelőnek. Ma is ezek a posztjai, plusz a pedagógus-szakszervezet megyei bizottságának köznevelési felelőse. Iskolalátogatások, tapasztalatcsere, jelentések, továbbképzések, irányítás, szervezés, szervezés, szervezés.

„Voltam válaszüton, a pedagógia elmélete — vagy a gyakorlat. Nem bántam meg, hogy az utóbbi mellett döntöttem. Amit eddig tanultam, még mindig sikerült áttennem a gyakorlatba. Nem szeretnék dicsekedni, de a mi iskolánk folyton egy lépéssel a hivatalos reformintézkedések előtt járt. Meggyőződés, hogy azért, mert a tantestületen belül kisebb munkaközösségek megfelelő önállósággal dolgozhattak, meg-

bízam bennük, így csak ki kellett szolgálnom a fejlődésből adódó új és új igényeket. A pedagógusok csodákat képesek produkálni, ha a legmegfelelőbb szervezőttségben, munkamegosztásban és együttműködésben, felelős önállósággal, vagyis demokratikus légkörben dolgozhatnak.”

A példában (vagy példátlanul?) ötfélé (két peremkerületi tagiskolájuk is van) telepített iskola nevelői közül négyen a Kiváló Pedagógus kitüntetés tulajdonosai. Az ötödik lenne a mind-össze egy éve elkerült Titkos Lajosné, a hatodik, mostani kitüntetésével, az igazgató. A taktikája: együtt tartani a testületet, a gyerekeket és megóvni a körülmények által fenyegetett minőséget, az oktatás már elért magas színvonalát. A stratégiája: az újratertetés. Majdan, a megújult iskolában, amely építésének 1980-ra ígéri — a terveit.

S. E.

Kavics belföldre, külföldre

Az ország legnagyobb kavicsbányájában, Nyékáldhá-zán az idén több mint kétmillió köbméter kavicsot bá-

nyásznak. A fontos alapanyagból, a hazaiakon kívül, kelet-szlovákiai építkezésekhez is szállítanak.